

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA, HAVSSKOG AB, KALANKASVATUSLAITOS, KASKINEN

HANKKEESTA VASTAAVA

Havsskog Ab
Rörgrundsvägen 220
64250 PJELAX

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Havsskog Ab on perustamassa uutta kirjolohen kalankasvatuslaitosta Kaskisten merialueelle. Kalankasvatuslaitos perustettaisiin Sälgrundin eteläpuolelle avomeren reunaan, Kaskisen saaresta noin 2 km etelään, Springarberget- ja Bockholmsstenarna saarten väliin.

Kalankasvatuspaikka on avointa merialuetta, jossa on hyvä vedenvaihtuvuustilanne. Alue sijoittuu syvyyssvyöhykkeelle 23 m, mutta kasvatuspaikan vesisyvyys on keskimäärin 19 m.

Suunnitellussa kirjolohen kasvatuslaitoksessa kalat kasvatetaan verkkokasseissa, joiden ympärysmitta on 120–160 m. Kassien syvyys on noin 10 m. Talviaikaan kalankasvatuspaikalla ei ole toimintaa. Kasvatustarvikkeet viedään talvisäilytykseen Hamnskärsklax Ab:n toimitiloihin Närpiössä tai Kaskisissa. Kalojen käsittely ja teurastus suoritetaan Kaskisten kalasatamassa Fiskehallen Ab:n toimitiloissa. Kalojen käsittelystä ja teurastuksesta syntyvä jätevesi johdetaan kunnalliseen jätevesiverkostoon.

Suunniteltu kalankasvatusmäärä on 900 t vuodessa kasvukaudella touko-lokakuu (1.5–1.11). Tarvittava rehumäärä on keskimäärin 24 t/kk kasvatettua 100 t kalaa kohden, mutta touko- ja lokakuussa rehunmäärä on pienempi, sillä kylmän veden aikaan kalan rehunkulutus puolittuu.

Hankealueen ympäristö

Veden laatu

Suunnitteilla olevan kalankasvattamon sijainti on kahden, Selkämeren ulompiin rannikkovesiin kuuluvan rannikkovesimuodostuman rajalla. Kasvattamon suunniteltu sijainti on pääosin Kaskinen-

Kristiinankaupunki rannikkovesimuodostuman (3_Seu_060), mutta osittain myös Kaskinen-Siipyy-vesimuodostuman (3_Seu_070) alueella.

Kalankasvattamon sijainti on avomerren reunalla, jossa vedenvaihto on tehokkaampaa ja vesi rehevyydeltään karumpaa kuin saariston sisemmissä osissa.

Kalankasvattamoa lähimmän pintaveden laadun havaintopisteen kokonaisfosforin pitoisuus oli vuosina 2020–2023 keskimäärin 22,5 µg/l ja kokonaistypen 309,2 µg/l. Molemmat pitoisuudet viittaavat vesimuodostuman tyydyttävään tilaan. A-klorofyllin pitoisuuksien keskiarvo on ollut 2,98 µg/l, joka viittaa myös tyydyttävään tilaan. Näkösyvyys on vuosina 2020–2023 ollut keskimäärin 2,6 m, jonka perusteella tila on välttävä.

Vesimuodostuman tila

Selkämeren alue on merialueen tilan katsauksessa vuosina 2011–2016 luokiteltu rehevöitymisen ja haitallisten aineiden pitoisuuksien osalta heikkoon tilaan. Pohjaeläimistön ja harmaaahylkeen kannalta tila oli arvioitu hyväksi, mutta norpan, pyöriäisen ja meritaimenen osalta heikoksi. (Ympäristöministeriö 2021, Suomen ympäristökeskus 2018).

Kaskinen-Kristiinankaupunki-vesimuodostuma luokittui kaikilla kolmella pintavesien luokittelukaudella tyydyttävään ekologiseen tilaan. Kolmannella luokittelukaudella vesimuodostuman tila pysyi muiden luokittelutekijöiden osalta edellisten luokittelukausien kaltaisena, mutta pohjaeläimiin perustuva ekologinen tila parantui toisen luokittelukauden välttävästä tilasta tyydyttävään.

Kaskinen-Siipyy vesimuodostuman ekologinen tila on heikentynyt luokituksessa toisen ja kolmannen luokittelukauden välillä klorofylli- ja ravinnepitoisuuksien kasvaessa. Vesimuodostuman ekologinen tila oli hyvä ensimmäisellä ja toisella luokittelukaudella, mutta kolmannella kaudella tyydyttävä. Pohjaeläimiin ja fysikaaliskemialliseen luokitteluun perustuva tila oli kolmannella kaudella hyvä, mutta kasviplanktoniin perustuva ekologinen tila tyydyttävä.

Molemmissa vesimuodostumissa kemiallisen tilan osalta luokituksen laskuun ovat vaikuttaneet bromatut difenyylietterit ja ilman UBI-aineita kemiallinen tila olisi alueella hyvä.

Eliöstö

Kasviplankton

Kasviplanktonbiomassa on vaihdellut Kaskisten edustan havaintopaikoilla Tallvarpen ja Orion sekä vuosien välillä että saman vuoden eri kuukausien välillä. Kasviplanktonbiomassaan perustuva ekologinen tila on keskimäärin huonontunut vuodesta 2013 vuoteen 2022.

Pohjaeläimistö

Vuonna 2019 Kaskisten edustan merialueella pohjaeläimistön BBI-indeksi ilmensi hyvää ekologista tilaa. BBI-indeksin perusteella pohjaeläimistön tila on pysynyt pääosin samana kuin vuonna 2016, mutta tarkkailupisteellä Granskär 12 tila oli huonontunut hyvästä tilasta tyydyttävään tilaan. Vuoteen 2010 verrattuna pohjaeläimistön tila oli huonontunut kolmella tarkkailupisteellä (Renskär 14, Ådskäret 19 ja Tallvarpen 26). Pisteeltä Granskär 12 pohjaeläinaineistoja ei ole vuodelta 2010.

Kaskisen edustan pohjaeläinlajistossa ympäristöstressille herkäksi luokiteltu liejukatka (*Corophium volutator*) on vähentynyt (AFRY Finland Oy 2020). Sen sijaan vähemmän herkkien taksonien, kuten liejusimpukan ja laajalle levinneen vieraslajin, *Marenzelleria*-monisukasmadon yksilömäärät ovat lisääntyneet selvästi lähes kaikilla havaintopaikoilla.

Vesikasvillisuus

Kaskisten edustan merialueen vesikasvillisuuden tilaluokasta ei ole tietoa kolmannen luokittelukauden osalta. Kaskinen-Siipy vesimuodostuman vesikasvillisuuteen perustuva tila oli ensimmäisellä luokittelukaudella tyydyttävä ja toisella hyvä. Selkämeren alueella rakkolevään perustuva tila oli tyydyttävä ajanjaksolla 2011–2016 (Suomen ympäristökeskus 2018).

Kalasto

Kaskisten merialueella esiintyy Pohjanlahden rannikolle tyypillisiä kalalajeja kuten ahven, särkikaloja, hauki, silakka, siika, kuore. Kalojen istutuksia on myös tehty Kaskisten ja Närpiön alueelle kuhan, mateen, vaellussiian ja meritaimenen osalta. Rannikolle tyypillisten yleislajien kannat ovat pääosin vahvoja, mutta alueella esiintyy vähintäänkin satunnaisesti myös erittäin uhanalaisia ja vaarantuneita lajeja (siikamuodot, meritaimen, lohi, ankerias). (Sweco Finland Oy, 2023).

Karttatarkastelujen perusteella Närpiönjoen alaosilla ja Kaskisten sisälähdissä on erittäin suotuisia ahvenen, suotuisia silakan, tokkojen ja kuoreen poikasalueita, mutta epäsuotuisia kuhan ja siian poikasalueita. Havsskog Ab:n kalankasvatuspaikan alue on suotuisaa silakan ja tokon poikasaluetta, mutta muiden lajien osalta ei suotuisaa poikasaluetta.

Kaskisten edustan merialueella kalastetaan tiedon mukaan melko runsaasti. Kalastajien ja kalastuksen määrä on viimeisten vuosikymmenien aikaan vähentynyt, kuten kokonaissaalitkin (Sweco Finland Oy, 2023). Kaskisten edustalla pääasiallinen kalastussaaletti koostuu ahvenesta, särkikaloista, hauesta, silakasta, siasta ja kuoreesta. Lohta ja taimenta pyydetään myös ja niitä myös saadaan saaliiksi.

Natura-alueet ja niiden suojeluperusteet

Hankealue sijaitsee lähimmillään noin 450–500 metrin etäisyydellä lähisaarista, jotka kuuluvat Kristiinankaupungin saariston Natura-alueeseen.

Kaskisten etelä- ja kaakkoispuolella lähimmillään noin 2–2,5 km länteen sijaitsee Natura 2000-alue Kristiinankaupungin saaristo (SAC/SPAFI0800134). Alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon sekä lintu- että luontodirektiivin perusteella.

Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat FINIBA-alueet sijaitsevat hankealueesta noin 2,4 km länteen ja 2,0 km etelään (Suupohjan saaristo) sekä 5 km itään (Kristiinankaupungin ympäristön merenlahdet). Alle 5 km etäisyydellä ei sijaitse muita IBA- tai FINIBA-alueita.

Saaristo koostuu lukuisista, enimmäkseen pienistä puuttomista luodoista ja saarista tai harvapuustoisista kallioisista saarista. Suuria metsäpeitteisiä saaria on vain muutama. Niilläkin metsä on enimmäkseen mäntyvaltaista havusekametsää. Lehtipuuvaltaisista saarista suurin on Haahkaluoto sisäsaaristossa. Monella saarella on edustavia rantaniittyjä, joilla on rikas kasvillisuus ja runsas pesimälinnusto.

Ulkomeren äärellä olevien saarten länsirannalla on paikoin suuria rakkolevävalleja. Myös saarten kasvilajisto on rikas ja siihen kuuluu useita uhanalaisia tai harvinaisia lajeja.

Södra Yttergrundilla on majakka ja siihen liittyviä rakennuksia, samoin Gåsgrundilla pieni majakka. Muutamaa vanhaa kalamajaa ja loma-asuntoa lukuun ottamatta alue on rakentamaton.

Hankkeen ympäristövaikutukset

Arvioitu kuormitus

Sweco (2023) mukaan Kaskisten edustalle vuosina 2013–2022 tulleen kokonaiskuormituksen määrä oli seuraava: kiintoaine 31 000 kg/vrk, typpi 1962 kg/vrk ja fosfori 97 kg/vrk. Samana ajanjaksona keskimäärin kohdistuneen pistemäisen ravinnekuorman osuus kokonaiskuormituksesta oli 10–12 % eli ka. 600 kg/vrk, typpi 195 kg/vrk ja fosfori 12 kg/vrk. Kiintoainekuorman laskelma on tässä puutteellinen, sillä metsätalouden, vakituisen haja-asutuksen, loma-asutuksen, hulevesien ja laskeuman aikaansaamaa kuormaa ei saatu mukaan laskelmaan.

Hankevastaavan laskelmiin perustuen hankkeen kuormitusvaikutukset läheiselle merialueelle ovat fosforin osalta 4590 kg/a ja typen osalta 40752 kg/a. Vuorokausikuormat kasvatuskaudelle, touko-lokakuulle, olisivat fosforin osalta noin 25 kg/vrk ja typen osalta noin 225 kg/vrk.

Hankkeen kuormitusarvojen vertaaminen Kaskisen edustalle kohdistuvaan kokonaiskuormitukseen on vaikeaa, sillä kasvatusta ajoittuu vain kuuden kuukauden ajalle, ja muulloin kuormitus on nolla. Sen sijaan valuma-alueelta tuleva kuormitus jakautuu koko vuoden ajalle. Voimakkaan sekoittumisen vuoksi kuormituksen vaikutus meriveden pitoisuuteen jää fosforin osalta marginaaliseksi, ja typenkin osalta maksimissaan 6 µg N/l suuruiseksi. Kaskisten tehtaalta tulevan ja hankkeen kuormituksen yhteisvaikutus jää myös vähäiseksi.

Vaikutus veden laatuun

Mallinnuksen mukaan kalankasvattamon ravinnekuormituksen vaikutukset jäävät vähäisiksi. Lähialuetta lukuun ottamatta ravinnepitoisuuksissa ei juuri havaita muutoksia nykytilanteeseen verrattuna. Kokonaistyyppipitoisuus nousee kasvattamon lähialueella keskimäärin 6 µg/l nykytilan pitoisuuden tasosta ja muilla alueilla pitoisuuden nousu jää tasolle 0–2 µg/l. Kun tarkasteluun otetaan mukaan alueelle suunnitteilla olevan kartonkitehtaan mallinnettu ravinnekuormitus, tyyppipitoisuus nousee yhteisvaikutuksen johdosta 1 µg/l korkeammaksi kuin pelkän kalankasvattamon vaikutuksesta.

Mallinnuksen perusteella kokonaisfosforipitoisuuden nousua havaitaan vähäisissä määrin, 1 µg/l, vain kasvattamon lähialueella. Fosforin osalta yhteisvaikutuksia taivekartonkitehtaan kuormituksen kanssa ei havaittu lainkaan tehtaan fosforikuormituksen pysyessä nykyisellä tasolla.

Vesimuodostumien Kaskinen-Kristiinankaupunki, Kaskinen-Siipyy ja Järvöfjärden ekologisen tilatavoitteen saavuttaminen ei vaaranna kesäajan mallinnettujen kokonaistyyppi- ja fosforipitoisuuksien keskimäärien muutosten perusteella.

Vaikutus saaristoluontoon

Mallinnuksen mukaan hanke lisää kokonaistypen pitoisuutta lähialueella kesäaikaan maksimissaan noin 1 µg N/l pitoisuuden litrassa päällysvettä, ja saman verran myös syvemmissä vesikerroksissa. Keskimääräinen typen pitoisuusnousu jää vielä selkeästi pienemmäksi. Kokonaisfosforin osalta kesäaikainen pitoisuusnousu jää lähialueella hyvin pieneksi, maksimissaan noin 1–2 µg P/l sekä päällysvedessä että alusvedessä. Keskimääräinen pitoisuusnousu arvioidaan vielä tätä pienemmäksi.

Kristiinankaupungin saariston suojelun perusteena olevista luontotyypeistä kalankasvatuksen aiheuttama ravinnekuormituksen kasvu ja sitä kautta potentiaalinen rehevöitymisen kiihtyminen voi vaikuttaa lähinnä veden kanssa vaikutuksessa oleviin, tai ajoittain veden alle jääviin luontotyypeihin. Näitä ovat vedenalaiset hiekkasärkät, fladat ja laguunimaiset lahdet, karit ja kalliorantojen levävyöhykkeelliset vedenalaiset osat sekä Itämeren ulkosaariston ja merivyöhykkeen saarien ja luotojen ryhmät. Näistä luontotyypeistä osa

voidaan nähdä päällekkäisinäkin, kuten karien ja kalliorantojen levävyöhykkeet ja merivyöhykkeen saarien ja luotojen ryhmät. Mainitut luontotyytit muodostavat Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen kokonaispinta-alasta, joka on noin 658 ha, 65 % eli hieman alle 440 ha.

Mahdolliset vaikutukset voisivat ilmetä lähinnä ravinteisuuden kasvusta johtuvasta rantojen ja kivikoiden perifyton-kasvustojen lisääntymisestä ja sitä kautta rantojen limoittumisesta. Lisääntynyt perifytonin määrä voi vaikuttaa välillisesti myös pohjaeläinlajiston määrään ja lajistosuhteisiin sekä yhteisörakenteisiin. Rehevöitymisen vaikutus levävyöhykkeeseen, lähinnä rakkoleväkasvustoihin, voi vaikuttaa heikentävästi monien pohjaeläinten ja kalaston suojapaikkoihin ja esiintymishabitaatteihin sekä häiritä ja muuttaa vallitsevia ravintoverkkoja ja -ketjuja.

Edellä mainittujen luontotyyppien lisäksi hankkeella ei arvioida olevan muita mahdollisia vaikutuksia saariston luontoon ja luontotyyppeihin. Hankkeesta voi ajoittain aiheutua yhteysliikenteen ja rakenteiden rakentamisen yhteydessä melua, joka saattaa aiheuttaa lisääntyvää melun määrää saaristossa. Haitta lienee kuitenkin vähäistä ja ajoittaista.

Koska Natura-alue on kohtuullisen lähellä hankealuetta, sen vaikutuksia saaristoluontoon on paikallaan arvioida tarkemmin alueelta tehtävässä Natura-arvioinnissa.

Vaikutus linnustoon

Hankkeen rakennusvaiheen kesto arvioidaan lyhytkestoiseksi, ja sen vuoksi vaikutukset linnustoon jäänevät vähäisiksi ja ohimeneviksi. Myös kasvatusvaiheessa huoltoliikenteen määrä suhteutettuna muuhun alueen meriliikenteeseen jäänee vähäiseksi, ja sen vuoksi häiriövaikutusten oletetaan jäävän vähäisiksi.

Toimintavaiheessa laitoksella tapahtuvat aktiviteetit, niistä syntyvä vähäinen melu, valaistus ja kalojen kasvatus verkkoaltaissa voi aiheuttaa olemassa olevan tiedon valossa linnustossa sekä houkutus-että karkotusreaktioita. Laitoksen etäisyys Natura-alueisiin on melko vähäinen, noin 450–500 m, joten mainitut vaikutusmekanismit voivat olla merkityksellisiä sekä alueiden pesimälinnuston että aluetta muuton aikaisena levähdyspaikkana käyttävän lajiston kannalta.

Natura-alueilla pesii yhdyskuntina mm. naurulokki, erittäin uhanalainen selkälokki, kalatiira ja pikkulokki. Ravintonsa sukeltamalla hankkivia lintulajeina voidaan mainita esimerkiksi ruokki, haahka, tukkasotka, riskilä ja pilkkasiipi. Alueella joko pesivinä tai vierailevina tavattavia petolintuja ovat merikotka ja sääksi.

Periaatteessa kalankasvatuksen vaikutukset linnustoon voivat heijastua käytettävissä olevien ravintovarojen muutoksen kautta. Mikäli kalankasvatuksen ravinnekuormitus saisi aikaan rehevöitymisen voimistumista alueella, se voisi vaikuttaa vesikasvillisuuden

runsastumiseen, pohjaeläinyhteisöjen muuttumiseen ja myös kalalajistoon, joka taas voisi heijastua negatiivisesti esimerkiksi sukeltamalla ravintonsa ottavaan lintulajistoon. Havsskogin hankkeen vaikutus meren ravinnepitoisuuksiin arvioidaan kuitenkin vähäiseksi, joten suurta ravintoverkkomuutosta ei ennalta arvioiden ole odotettavissa.

Kalankasvatus voi myös houkutella joitakin lintulajeja, jolloin esimerkiksi lokkilintujen runsastuminen verkkoaltaiden läheisyydessä on hyvin tunnettu ilmiö. Lokit tavoittelevat karkaavia kaloja ja ovat kosketuksissa tätä kautta myös fyysisesti altaita suojaaviin verkkoihin. Verkot on kuitenkin suunniteltu niin tiheäsilmaisiksi, että lintujen takertumista verkkoihin tapahtuu harvoin. Pahentuneen lintuinfluenssatilanteen seurauksena myös negatiiviset terveysvaikutukset ovat mahdollisia isojen lintupopulaatioiden oleskellessa alueella.

Kalankasvatuksen voidaan arvioida vaikuttavan houkuttimena myös kalaa ravintonaan käyttävien petolintujen, kuten merikotkan ja sääksen, populaatioihin. Merikotka voi tavoitella saaliikseen myös muuta alueen linnustoa. Samoin Selkämerellä runsastuneet merimetsokannat voivat runsastua alueella lintujen tavoitellessa karkaavia kaloja, tai yrittävän saalistusta suoraan verkkoaltaista.

Riippuen lintulajista kalankasvatuksen vaikutukset linnustoon voivat siis olla joko negatiivisia tai positiivisia, tai siten vaikutus voi olla hyvin pieni ja jäädä merkitykseltään vähäiseksi. Natura-alueiden ollessa suhteellisen lähellä hankealuetta vaikutuksia linnustoon tulee arvioida tarkemmin Natura-arvioinnissa.

Vaikutus pohjan laatuun ja pohjaeläimistöön

Havsskogin hankealueen läheisyydestä on olemassa aiempaa tutkimustietoa pehmeiden pohjien pohjaeläimistöstä. Metsä Board Oyj:n Kaskisten tehtaan jätevesien vaikutusta Kaskisten edustan merialueella tarkkaillaan nykyisellään neljältä tarkkailupisteeltä. Pohjaeläintarkkailua on suoritettu kolmen vuoden välein vuodesta 2010 lähtien. Viimeisimmät pohjaeläintulokset ovat vuodelta 2019 (AFRY Finland Oy 2020).

Tarkkailupisteille on laskettu Itämeren rannikkovesien pehmeiden pohjien pohjaeläinyhteisöjen ekologista tilaa kuvaava BBI-indeksi (Brackish water Benthic Index, Perus ym. 2007).

Vuonna 2019 Kaskisten edustan merialueella pohjaeläimistön BBI-indeksi ilmensi hyvää tai tyydyttävää ekologista tilaa. BBI-indeksin perusteella pohjaeläimistön tila on pysynyt pääosin samana kuin vuonna 2016, mutta tarkkailupisteellä Granskär 12 tila oli huonontunut hyvästä tilasta tyydyttävään tilaan. Kaskisen edustan pohjaeläinlajistossa ympäristöstressille herkäksi luokiteltu liejukatka (*Corophium volutator*) on vähentynyt (AFRY Finland Oy 2020). Sen

sijaan vähemmän herkkien taksonien, kuten liejusimpukan ja laajalle levinneen tulokaslajin, *Marenzelleria-monisukasmadon* yksilömäärät ovat lisääntyneet selvästi lähes kaikilla havaintopaikoilla.

Hankealueelta on tarkoitus tehdä syksyllä 2023 pohjasedimentin laadun fysikaalis - kemiallinen sekä visuaalinen arviointi ja syvännepohjaeläimistön kartoitus, jonka perusteella lasketaan pohjan biologista kuntoa ilmaiseva pohjaeläimistön BBI-indeksi. Koska hankealue sijaitsee melko lähellä Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen rajoja, ja Natura-alueiden yhtenä suojeluperusteena ovat saarten rantojen rakkolevävyöhykkeet, tässä hankkeessa on tarkoitus tutkia myös Natura-alueen saarten rantapohjaeläimistön lajistokoostumusta ja pohjaeläinyhteisön monimuotoisuutta. Rakkolevävyöhykkeet ovat tärkeitä pohjaeläimistön suojapaikkoja ja esiintymishabitaatteja, joten myös rantapohjaeläimistön kartoitus ennen hankkeen mahdollista toteuttamista puoltaa paikkaansa.

Kartoitusten tulosten merkitsevyys Natura-alueiden suojeluarvojen kannalta kannattaa arvioida tarkemmin hakemusprosessiin liittyvän, myöhemmin tehtävän Natura-arvioinnin yhteydessä.

Hankkeen vaikutus kalastoon ja kalastukseen

Suunniteltu kalankasvatustila ei estä kalastusta hankkeen vaikutusalueella. Kasvatustilan ankkurointiala vie noin 4,2 ha tilaa kyseessä olevalta merialueelta. Kalastajat voivat kiertää tarvittavalta etäisyydeltä tila-alueen.

Kalankasvatushankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia alueen paikallisiin tai laajempiin kalakantoihin. Mallinnustulosten perusteella Havsskog Ab:n kalankasvatustilan ravinnekuormituksen vaikutus jää vähäiseksi ja vaikutus rajautuu kasvattamon lähialueelle. Toiminnan ei arvioida vaikuttavan merkittävästi kalastoon tai alueen ravinneverkkoihin. Merkittäviä yhteisvaikutuksia ei myöskään nähdä syntyvän muiden hankkeiden kanssa.

Hankkeen vaikutus suojelualueisiin ja niiden suojeluperusteisiin

Lähtökohtina hankkeen vaikutusarviossa saaristoluonnon suojelualueille voidaan pitää kalankasvatustilan etäisyyttä lähimpiin Natura 2000-alueen saariin, sekä mallinnuksen antamaa arviota ravinnekuormituksen kasvusta hankkeen lähialueella. Mallinnuksen mukaan hanke lisää kokonaistypen pitoisuutta lähialueella kesäaikaan maksimissaan noin 6 µg N/l pitoisuuden litrassa päällysvettä, ja saman verran myös syvemmissä vesikerroksissa. Keskimääräinen typen pitoisuusnousu jää vielä selkeästi pienemmäksi. Kokonaisfosforin osalta kesäaikainen pitoisuusnousu jää lähialueella hyvin pieneksi, maksimissaan noin 1–2 µg P/l sekä päällysvedessä että alusvedessä. Keskimääräinen pitoisuusnousu arvioidaan vielä tätä pienemmäksi.

Kalankasvatuksen vaikutukset suojelualueiden linnustoon voisivat heijastua käytettävissä olevien ravintovarojen muutoksen kautta. Mikäli kalankasvatuksen ravinnekuormitus saisi aikaan rehevöitymisen voimistumista alueella, se voisi vaikuttaa vesikasvillisuuden runsastumiseen, pohjaeläinyhteisöjen muuttumiseen ja myös kalalajistoon, joka taas voisi heijastua negatiivisesti esimerkiksi sukeltamalla ravintonsa ottavaan lintulajistoon. Hankkeen vaikutus meren ravinnepitoisuuksiin arvioidaan kuitenkin vähäiseksi, joten suurta vaikutusta linnustoon ei ennalta arvioiden ole odotettavissa.

Hankkeen edetessä tutkitaan uuden tiedon saamiseksi myös Natura-alueen saarten rantapohjaeläimistön lajistokoostumusta ja pohjaeläinyhteisön monimuotoisuutta, sekä arvioidaan rakkoleväkasvustojen elinvoimaisuutta alueella. Rakkolevävyöhykkeet ovat tärkeitä pohjaeläimistön suojapaikkoja ja esiintymishabitaatteja, joten myös rantapohjaeläimistön kartoitus ennen hankkeen mahdollista toteuttamista on perusteltua. Kartoitusten tulosten merkitsevyys hankkeen ja Natura-alueiden suojeluarvojen kannalta jää arvioitavaksi prosessin edetessä tehtävän Natura-arvioinnin yhteydessä.

Hankkeen suoranaiset ja epäsuorat vaikutukset Kristiinankaupungin saariston (SAC/SPAFI0800134) ja Närpiön saariston (SAC/SPAFI0800135) Natura-alueille käsitellään erillisessä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa vaikutusarvioinnissa. Natura-arvioinnissa arvioidaan suorat rakentamisen tai toiminnan aikaiset vaikutukset Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille ja lajeille. Lisäksi arvioinnissa käsitellään myös mahdollisia välillisiä vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontotyypeille, kuten veden laadun muutoksia, jotka voisivat muuttaa kasviyhdyskuntien koostumusta.

Hankkeen vaikutus veneilyyn ja alueen virkistyskäyttöön

Kalankasvatusalueesta länsipuolella, lähimmillään 500 m etäisyydellä, kulkee Kaskisten laivaväylä. Kalankasvatustoiminnalla ei ole vaikutusta laivaväylään.

Hanke sijaitsee avomeren reunalla, pienten saariryhmien reunustamalla alueella. Lähimmillään noin 1 km kalankasvatuspaikasta sijaitsee asutusta tai vapaa-ajan asututusta (Tunngrund). Kalankasvatusalue ei sinällään ole uintikäytössä tai virkistyskäytössä, mutta lähisaarten osalta potentiaaliset vaikutukset liittyvät kasvavaan ravinnetilanteeseen merivedessä ja sitä kautta esimerkiksi mahdolliseen limoittumisen lisääntymiseen. Mallinnuksen perusteella laitoksen keskimääräiset vaikutukset rajautuvat kuitenkin kasvattamon läheisyyteen ja tehokas sekoittuminen ja vedenvaihtuvuus mahdollistaa laimenemisen laajan merialueen vesimassaan, eikä kuormituksen kertymistä vedenvaihdoltaan heikompisiin sisälahtiin arvioida olevan. Hankkeen vaikutus alueen virkistyskäyttöön arvioidaan olevan vähäinen.

Haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen

Hankevastaava ei ole toimittamassaan aineistossa esittänyt keinoja haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Kalankasvattamon yhteisvaikutuksia Kaskisten edustalle suunnitellun taivekartonkitehtaan kanssa tarkasteltiin mallinnuksessa (Rasmus & Mykkänen 2023). Näiden yhteisvaikutukset jäivät mallinnuksen perusteella vähäisiksi.

Kaskisten edustan merialueelle tulee vesistökuormitusta lisäksi muun muassa Kristiinankaupungin–Närpiön alueella sijaitsevilta muilta kalankasvatuslaitoksilta. Niiden aiheuttamia vesistömuutoksia ovat olleet ravinnepitoisuuksien kohoaminen ja perustuotannon lisääntyminen laitosten lähialueilla.

Yhteistarkkailun tulosten mukaan tarkkailtavan merialueen tila on pysynyt ennallaan tai heikentynyt viime vuosina. Vajaan 10 kilometrin etäisyydelle hankealueesta on suunnitteilla Nordic Trout Ab:n kirjolohikasvattamo, jonka ympäristölupa on aluehallintoviraston käsiteltävänä. Nordic Troutin tulevan kalankasvattamon kuormitus kohdistuisi pääasiassa kauemmas avomerelle ja huomattavasti vähäisempää kuormitusta aiheutuisi talvisäilytyksestä Järvöfjärdenillä.

Merialueelle tulee pistemäistä kuormitusta myös Kristiinankaupungin jätevedenpuhdistamolta sekä Kristiinankaupungin Karhusaaren teollisuusalueella toimivilta Koppön Energia Oy:ltä, PVO-Lämpövoima Oy:ltä sekä Heimdall Terminals Oy:ltä. Koppön Energia Oy suunnittelee hiilineutraalia synteettistä metaania tuottavan laitoksen rakentamista Karhusaaren teollisuusalueelle. Vesistökuormitus tulee muodostumaan lähinnä hule-, jäähdytys- sekä suolapitoisista rejektivesistä. Lämpökuormitus voi vaikuttaa jääoloihin sekä vesimassan kerrostumisoloihin purkuputken lähiympäristössä. Myös jäähdytysveden suolapitoisuudella voi olla vaikutusta kerrostumisoloihin sekä purkupisteen välittömässä läheisyydessä esiintyvään eliöstöön. Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen muodostuvat välillisinä vaikutuksina pintavesivaikutusten kautta. PVO-Lämpövoima Oy:n sekä Heimdall Terminals Oy:n kuormitus muodostuu öljyhiilivetypitoisista vuotovesistä. Öljy-yhdisteet hajoavat pintavesissä aerobisesti, eikä niistä aiheudu merkittävää vaikutusta meriveden laatuun, merialueen tilaan, kalastoon tai vesistön käyttöön.

Etelä-Pohjanmaan alueella on lisäksi suunnitteilla useampia tuulivoimapuistohankkeita, jotka edellyttävät tuulimyllyjen kuljetuksia myös Kaskisten sataman kautta. Lisäksi Kaskisten Satamalla on ollut suunnitelma laituri- ja kenttäalueiden laajennuksesta ja syväväylän ruoppaamisesta.

Vaikka pistekuormituksen osuus Kaskisten edustan kokonaiskuormituksesta nousisi eri hakkeiden yhteisvaikutuksesta, merkittävin osuus kokonaiskuormituksesta tulee edelleen Närpiönjoen sekä alueelle laskevien pienempien jokien hajakuormituksena.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Hankevastaava on toimittanut pyynnön ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisen tarpeesta Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle 2.10.2023. YVA-menettelyn tarpeellisuutta on käsitelty neuvottelun yhteydessä 18.4.2023.

Viranomaisten kuuleminen

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on kuullut ennen päätöksen tekoa Kaskisten kaupunkia, Kristiinankaupunkia, Närpiön kaupunkia, Länsirannikon ympäristöyksikköä, Metsähallitusta, Pohjanmaan liittoa, Väylävirastoa, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaista sekä ympäristönsuojeluyksikköä. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttö- ja pohjavesi-, luonnonsuojelu-, vesistö- ja ympäristönsuojeluyksiköille sekä liikennevastuualueelle on annettu kommentointimahdollisuus.

Kaskisten kaupunki, Kristiinankaupunki, Närpiön kaupunki ja Pohjanmaan liitto eivät antaneet lausuntoa asiassa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikennevastuualue ja ympäristönsuojeluyksikkö eivät kommentoineet asiaa.

Länsirannikon ympäristöyksikkö, Kristiinankaupunki

Havsskog Ab:n kalankasvatuslaitoksen läheisyyteen on suunnitteilla muitakin suuria hankkeita. Vajaan 10 kilometrin etäisyydelle hankealueesta on suunnitteilla Nordic Trout Ab:n kirjolohikasvattamo, talvisäilytys- ja varastointialueiden sijaitessa lähempänä suunnitteilla olevan Havsskog Ab:n kalankasvattamon hankealuetta. Hankkeen lähialueella sijaitsee Metsä Board Oyj:n suunnitteluvaiheessa oleva kartonkitehdas, jonka jätevesien mukana päätyisi ravinnekuormitusta samalle merialueelle. Lisäksi Kaskisten satamalla on ollut suunnitelma laituri- ja kenttäalueiden laajennuksesta ja syväväylän ruoppaamisesta. Havsskog Ab:n hankealue sijaitsee lähimmillään noin 450–500 metrin etäisyydellä lähisaarista, jotka kuuluvat Kristiinankaupungin saariston Natura-alueeseen. Lähialueella sijaitsee valtakunnallisesti tärkeitä (FINIBA) lintualueita.

Koska Havsskog Ab:n hankealueen läheisyyteen on suunnitteilla muitakin hankkeita, se sijaitsee lähellä Natura 2000-alueita ja valtakunnallisesti tärkeitä lintualueita, Länsirannikon ympäristöyksikön

ympäristönsuojeluosasto katsoo, että tähän hankkeeseen, alueelle suunniteltavien eri hankkeiden yhteisvaikutukset, laajuus ja läheisyys huomioon ottaen, olisi hyvä soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Länsirannikon ympäristöyksikkö, Närpiö

Alueelle on suunnitteilla muitakin suuria hankkeita, mm. kirjolohen kasvattamo, Kaskisten sataman ruoppaus ja laajennus sekä Metsä Board Oyj:n kartonkitehdas. Havsskog Ab:n suunnitteilla olevan hankkeen ympäristövaikutukset sekä yhteisvaikutukset muiden alueille suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa tulisi arvioida, jotta asukkaille voitaisiin taata terveellinen asuinympäristö. Rannikko- ja saaristoympäristö ovat myös vapaa-ajanvieton ja virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita. Sinileväesiintymiä havaitaan joka kesä Kaskisten ja Närpiön merialueilla.

Metsähallitus

Metsähallitus hallinnoi suunnitellun kalankasvatushankkeen alueella osia Kristiinankaupungin saariston Natura-alueesta (FI0800134, SPA/SAC). Metsähallituksen hallinnoimat alueet Kristiinankaupungin saariston Natura-alueella ovat hankittu luonnonsuojelutarkoituksiin, ja niistä tullaan perustamaan lakisääteisiä luonnonsuojelualueita, jolloin niillä pätevät luonnonsuojelulain rauhoitusmääräykset. Etäisyys suunnitellusta kalankasvatushankkeesta Metsähallituksen hallinnoimille alueille on lähimmillään n. 700 metriä.

Suunniteltu kalankasvatushanke sijaitsee hyvin lähellä Natura-aluetta. Merialueen lähes kaikki mittarit kertovat alueen olevan tyydyttävässä tai välttävässä kunnossa. Metsähallituksen näkemyksen mukaan hanketta suunniteltaessa on noudatettava varoivaisuusperiaatetta ja huomioitava merialueen tila. Metsähallituksen näkemyksen mukaan hankkeessa tulisi laatia Natura-arviointi, jotta voidaan varmistua, ettei hankkeella ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen suojelun perusteena oleville luontoarvoille.

Väylävirasto

Väylävirasto toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole lausuttavaa asiassa. Väyläviraston kaskisten meriväylä kulkee kalankasvatuspaikan länsipuolella lähimmillään noin 500 metrin etäisyydellä eikä siihen saatujen tietojen perusteella kohdistu vaikutuksia.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut-yksikkö

Kalatalousviranomaisen katsoo, että esitetty YVA-tarveharkinta sisältää riittävästi tietoa sekä kalakannoista että kalastuksesta ja hankkeen vaikutuksista niihin. Tämän perusteella kalatalousviranomaisen ei näe erityistä syytä ympäristövaikutusten arvioinnille tässä hankkeessa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarayksikkö

Varsinais-Suomen ELY-keskus näkee, että hankkeella voi olla vaikutuksia Natura 2000 -verkostoon, ja pitää Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen hankkeelta edellyttämää luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia tärkeänä kriteerinä myös harkittaessa arviointimenettelyn tarvetta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lausunnossaan arvioinut hankkeesta annetun tiedon ja asiantuntijatietonsa pohjalta Havsskog Ab:n kalankasvatuslaitoksesta aiheutuvia vesistövaikutuksia Kaskinen-Kristiinankaupunki ja Kaskinen-Siipy vesimuodostumiin. Varsinais-Suomen ELY-keskus on arvioinnissaan ottanut huomioon vesimuodostumien nykyisen tilan ja sietokyvyn hankkeen aiheuttamalle lisäravinnekuormitukselle.

Olemassa olevaan tarkkailutietoon perustuen vesimuodostuman ekologisen tilan suunta on heikkenevä. Lisääntynyt ravinteisuus vaikuttaa epäsuorasti lajistoon ravintoverkon kautta, jolloin ravinteisuudesta hyötävän lajiston ja myös vieraslajien on havaittu runsastuneen alueella. Tyypillisesti merialueelle sijoittuvat uhanalaiset ja vaarantuneet lajit ja luontotyytit kärsivät rehevöitymisestä.

Havsskog Ab:n esityksessä vesimuodostuman sietokykyä lisäkuormitukselle on selvitetty vain vedenlaatumallilla. Vesistövaikutusten arvioinnista puuttuu kuitenkin vesimuodostuman ekologisen tilan kehityksen analyysi sekä kuormituslisäystarkastelu.

Molempien vesimuodostumien ekologinen tila on jo nyt heikentynyt ja on tyydyttävässä tilassa. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemän arvion mukaan hankkeesta aiheutuva ravinnekuormitus on suuri ja se kohdistuu erityisesti sisempään vesimuodostumaan. Kun vesimuodostumien sietokyvyn ravinteiden lisäkuormitukselle on todettu ylittyneen, edellyttää lisäkuormitusta aiheuttavan toiminnan sijoittaminen alueelle tarkkaa vaikutusten arviointia ja varovaisuusperiaatteen huomioimista. Erityisesti tulee selvittää, estääkö hanke vesimuodostuman tilan paranemista. Varsinais-Suomen ELY-keskus näkee, että Havsskog Ab:n YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamista koskevaan päätösmenettelyyn toimittamassa aineistossa hankkeen vaikutuksia erityisesti vesimuodostuman tilaan ei ole riittävästi kyetty tunnistamaan, eikä haitallisten vaikutusten aiheutumista voida siten poissulkea.

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota hankkeen merkittäviin vesistövaikutuksiin. Näillä vaikutuksilla on välillisesti vaikutusta myös mm. hankkeen vaikutusalueen pohjaeliöihin, Natura-alueisiin, muuhun luonnonympäristöön sekä alueiden virkistyskäyttöön. Myös nämä todennäköisesti merkittävät välilliset vaikutukset tulee arvioida.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että YVA-lain mukaista arviointimenettelyä tulisi soveltaa hankkeesta todennäköisesti aiheutuvien merkittävien ympäristövaikutusten vuoksi.

Varsinais-Suomen ELY-keskus viittaa lausunnossaan myös Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) 15.11.2023 tekemään päätökseen (3339/2023) koskien Varsinais-Suomen ELY-keskuksen 29.1.2021 (dnro VARELY/2289/2019) tekemää YVA-lain 13 § mukaista päätöstä, jossa edellytettiin arviointimenettelyä YVA-lain hankeluettelon kalankasvatusta koskevan rajan alittavalta kalankasvatustiloshankkeelta. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että KHO:n vuosikirjapäätös ohjaa lainsäädännön tulkinnassa, ja se tulee ottaa huomioon myös Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen tekemässä YVA-lain 13 §:n mukaisessa päätösmenettelyssä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, alueidenkäyttö- ja pohjavesiyksikkö

Hankealueella on voimassa Pohjanmaan maakuntakaava 2040 sekä Kaskisten yleiskaava 2030.

Maakuntakaavassa on ominaisuusmerkinnällä osoitettu Merenkurkun saaristo, joka on luokiteltu ekologisesti tai biologisesti merkittäväksi merialueeksi (EBSA, Ecologically or Biologically Significant Marine Areas). Alueen asema kansainvälisesti arvokkaana alueena tulee ottaa huomioon aluekäytön suunnittelussa.

Hankealueen länsi- sekä eteläpuolella on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä linnustoalueita sekä Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita. Suunnitellun hankkeen vaikutukset alueisiin tulee arvioida riittävästi.

Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren merialuesuunnitelma 2030:ssa on Kaskisten kaupungin eteläpuolella tunnistettu merialuesuunnittelussa merkittävä ja potentiaalinen alue vesiviljelylle.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, luonnonsuojeluyksikkö

Kalankasvatusalue sijoittuu Kristiinankaupungin saariston (SAC/SPA FI0800134) välittömään läheisyyteen. Toiminnasta tulee laatia Natura-arviointi ja YVA-tarveharkinnassa esitetyt tutkimukset ovat suunnitellusti toteutettuna riittävät. Natura-arvioinnissa tulee hyödyntää myös olemassa olevaa inventointitietoa suojeluperusteisista luontotyypeistä ja lajeista ja niiden edustavuudesta. Mikäli tieto on puutteellista, tulee se täydentää inventoinnein. Linnuston osalta on havaintotieto eroteltava pesivien paikkalintujen osalta, joihin voidaan olettaa vaikutusten pääasiallisesti kohdistuvan. Arvioinnissa tulee huomioida myös epäsuorat vaikutukset. Arvioinnissa tulee arvioida vaikutusta Natura-alueen eheyteen ja vaikutuksille altistuvien suojeluperusteisten lajien luontotyyppien paikalliseen edustavuuteen.

Kaskisten edustan merialueelle kohdistuu useita eri hankkeita ja olemassa olevaa toimintaa. Suunniteltu kalankasvatusmäärä yhdistettynä muiden hankkeiden yhteisvaikutuksiin, voi aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia erityisesti sijoituessaan Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Kristiinankaupungin saariston monella saarella on edustavia rantaniittyjä, joilla on rikas kasvillisuus ja runsas pesimälinnusto. Ulkomeren äärellä olevien saarten länsirannalla on paikoin suuria rakkolevävalleja. Raportissa ei ole huomioitu yhteistoiminnan vaikutuksia kattavasti, sillä perusteella että kalankasvatuksen ravinnekuorma on paikallinen ja sijoitusalue avomeren äärellä, jossa ravinteet sekoittuvat ja laimenevat nopeasti. Alueen vesimuodostuma on kuitenkin jo nykyisellään kuormittunut sekä haja-, että pistekuormituksen kautta. Merkittävä osa merenpohjan laajoista elinympäristöistä on heikossa tilassa ja ravinteisuuden lisääntymisestä kärsivät lajit ja luontotyytit vähenevät. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää, onko toiminnan vaikutusalueella suojeltuja ja uhanalaisia laji- ja luontotyyppisiä ja kuinka toiminta, yhteisvaikutukset huomioiden, näihin vaikuttavat.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, vesistöyksikkö

Suunniteltu laitos sijoittuu Selkämeren ulkoisiin rannikkovesiin lukeutuviin Kaskinen-Kristiinankaupunki ja pienemmässä määrin Kaskinen-Siipyys vesimuodostumaan. Nämä puolestaan rajoittuvat Selkämeren sisäisiin rannikkovesiin lukeutuviin Järvöfjärden ja Närpesfjärden vesimuodostumiin.

Sekä sijaintimuodostumat että näihin rajoittuvat muodostumat on v. 2021 valmistuneessa vesienhoidossa luokiteltu tyydyttävään ekologiseen tilaan. Vesimuodostumien tila on pysynyt samana kaikkien vesienhoitokausien ajan.

Hankkeen arvioitu fosfori- ja typpikuormitus vastaisi hakemuksessa esitettyjen laskelmien mukaan 13 % fosfori- ja 5,8 % typpikuormituksesta, mitä voidaan pitää merkittävänä verrattuna alueen nykyiseen tilaan. Vaikka hakemuksen mukaan vaikutukset olisivat rajoittuneet lähiympäristöön, on tärkeää huomioida, että kuormitus lisää alueen ja laajemmin Selkämeren ravinnekuormitusta. Hankkeen keskittyminen kesäajalle tekee siitä erityisen merkittävän, sillä se vastaa tuolloin 26 % fosforin ja 12 % typen kuormituksesta.

Hankkeen arvioitu kuormitus on samaa luokkaa kuin Kaskisten massateollisuuden voimassa oleva luparaja (43 800 kg typpeä ja 4 380 kg fosforia vuodessa). Hankkeen kuormitusta voidaan verrata myös merialueelle laskeviin jokiin (Närpiönjoki, Teuvanjoki ja Lapväärtinjoki). Hankkeen kesäaikainen vuorokausikuormitus on fosforin osalta hiukan suurempi ja typen osalta hieman pienempi kuin ko. jokien yhteenlaskettu vuositilalla laskettu keskimääräinen

vuorokausikuormitus. Käytännössä hankkeen kuormitus on selvästi jokia suurempaa, sillä jokien virtaamat ovat kesällä keskimääräistä vähäisempiä ja kuormitus siten myös vähäisempää.

Hakemuksessa esitettyjen mallinnusten mukaan vaikutukset olisivat hyvin vähäisiä ja rajoittuisivat lähiympäristöön. Tämä ei kerro kuitenkaan kuormituksen vähäisyydestä, vaan kuormituksen tehokkaasta laimenemisesta, mikä puolestaan johtuu alueen virtauksista ja hyvästä vedenvaihtuvuudesta. Kuormitus ei sinänsä häviä mihinkään, vaan lisää osaltaan Kaskisten merialueeseen ja laajemmin Selkämereen kohdistuvaa ravinnekuormitusta.

Käsiteltävänä oleva hanke on kooltaan hieman YVA-menettelyn hankeluettelon raja-arvoja pienempi, mutta kuitenkin kooltaan niin suuri, ettei merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia voida poissulkea. Alueella on jo olemassa, valmistumassa tai luvitettavana kuormitusta lisäävää toimintaa (etenkin Nordic Trout Oy kalankasvatuslaitos, Metsä Board Oyj tehtaat). Hankkeella onkin vesien tilaan vaikuttavaa yhdysvaikutusta muiden hankkeiden kanssa.

Vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaan vesien- ja merenhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä niin, ettei meren tila heikkene ja, että niiden tila on vähintään hyvä. Kyseisen vesialueen fosfori- ja klorofyllitilanne on heikkenemässä, minkä vuoksi tilatavoitteita on vielä vaikeampi saavuttaa, jos alueelle tulee entistä enemmän kuormitusta.

Merialueen herkän muutoksessa olevan tilan sekä useiden kuormitusta aiheuttavien ja lisäävien hankkeiden yhteisvaikutusten vuoksi suunnitellun kalankasvatuslaitoksen vaikutusta tulee arvioida YVA-prosessissa.

Hankkeesta vastaavan vastine

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus varasi hankkeesta vastaavalle mahdollisuuden antaa vastine saatuihin viranomaislausuntoihin. Hankkeesta vastaava toimitti vastineensa ELY-keskukselle 9.1.2024.

Lausunnoissa esiin nostettuihin asioihin hankkeesta vastaava tuo esiin tarveharkintapyynnössä esittämänsä lisäksi seuraavaa.

Pohjaeläimistön tilanne

KVVY Tutkimus Oy selvitti Kaskisten edustan merialueen pohjaeläimistöä kolmelta näytepisteeltä syksyllä 2023, yhdeltä syväneasemalta ja kahdelta kivikkoranta-asemalta (Bockholmsstenarna ja Stora Remmargrund). Näytepisteet sijoittuvat Sydbottenin rannikkoalueelle. Selvityksen mukaan pohjan tilanne ja läheisten kivikkorantojen tilanne vaikuttaa hyviltä, eikä kuormituksen lievän kasvun arvioida muuttavan näiden tilaa. Raportin mukaan

pohjaeläimistö oli syväneasemalla runsas, ja koostui pääosin harvasukasmadoista, Marenzelleria-monisukasmadoista ja liejukatkoista, jotka ovat pehmeille pohjille tyypillisiä taksoneja. BBI-pohjaeläinindeksi ilmensi syvänteiden pohjaeläimistön hyvää ekologista tilaa. Litoraaliasemista Bockholmsstenarna-paikalla havaittiin harvakseltaan hyväkuntoista rakkohaurua, joka on silmälläpidettävä ruskolevä. Paikan pohjaeläimistö oli monimuotoinen. Stora Remmargrundin näyteasemalla rakkohaurua ei havaittu, ja aseman pohjaeläimistön monimuotoisuus oli pienempi kuin asemalla Bockholmsstenarna. Molemmilla litoraaliasemilla suurin osa pohjaeläimistöstä lukeutui Gammarus-suvun katkoihin, ja molemmilla asemilla havaittiin myös merisiiroja, leväsiiroja, massiaisia, surviaissääsken toukkia, Radix-suvun kotiloita, liejusimpukoita ja merirokkoa.

Kaikki syväne- ja litoraaliasemien pohjaeläimistössä havaitut lajit, joiden uhanalaisuus on arvioitu, on luokiteltu elinvoimaisiksi.

Vaikutus vesimuodostumien tilaan

Vesimuodostumien Kaskinen-Kristiinankaupunki, Kaskinen-Siipyy ja Järvöfjärden ekologisen tilatavoitteen saavuttaminen ei vaarannu kesäajan mallinnettujen kokonaistyyppi- ja fosforipitoisuuksien keskimääraisten muutosten perusteella.

Sinilevät

Perustuotannon eli levien kannalta välttämättömiä pääravinteita ovat fosfori ja typpi. Jos perustuotanto ei ole muiden tekijöiden taholta rajoitettu, rajoittajaksi muodostuu toinen tai molemmat pääravinteista. Perustuotanto eli levämäärä siis määräytyy rajoittavan ravinteen perusteella, vaikka toista ravinnettä olisi rajattomasti saatavilla. Vaikka typpi loppuisi, tietyt yhteyttävät syanobakteerit eli sinilevät pystyvät käyttämään hyväkseen ilmakehästä veteen liuennutta typpeä. Niinpä ne kasvavat silloinkin, kuin muut levät vähenevät. (Sweco Finland Oy, 2023).

Kaskisten edustalla, laskennallisen arvion perusteella minimiravinteen eli perustuotantoa oleellisimmin rajoittavan ravinteen on todettu vaihtelevan havaintopaikan ja -ajan mukaan. Avomerellä Selkämeren pohjoisosassa perustuotantoa rajoittivat typpi ja fosfori yhdessä (Sweco Finland Oy, 2023). Rannikon läheisyydessä minimiravinne vaihtelee osin jokivesien tuomien ravinteiden määrästä riippuen. Tallvarpenlahdella minimiravinne on viime vuosina yleensä ollut typpi tai typpi ja fosfori yhdessä, mutta fosforirajoitteisuutta havaittiin toukokuussa 2018 (Sweco Finland Oy, 2023).

Kalankasvatushankkeen tuomat lisäykset fosfori- ja typpipitoisuudessa eivät itsessään lisää sinilevien esiintymiä Kaskisten ja Närpiön alueella.

Suurin vaikutus sinilevien esiintymiin liittyy virtaamiin ja jokivesien tuomiin ravinnekuormiin.

Luokitukset ja suojelualueet

EBSA-luokitus

Kalankasvatustilasto sijaitsee Merenkurkun EBSA-luokitellun (Ecologically or Biologically Significant Marine Areas) alueen eteläreunalla (kuva 1.). EBSA-luokitukset ovat kansainväliseen biodiversiteettisopimukseen perustuvia aluerajauksia, jotka on perustettu tuomaan esiin tietyt tieteelliset kriteerit täyttäviä merialueita. EBSA-luokitus Merenkurkun alueella osoittaa merialueen saariston ja luontoarvojen ainutlaatuisuuden maailmanlaajuisesti. Luokitus ei silti ole rajaava tekijä kalankasvatushankkeen toteuttamiselle.

Natura 2000 -alueet

Koska hankealue sijaitsee melko lähellä Kristiinankaupungin saariston Natura-alueen rajoja, ja Natura-alueiden yhtenä suojeluperusteena ovat saarten rantojen rakkolevävyöhykkeet, havainnoi KVVY Tutkimus Oy syksyllä lähisaarten ruskolevätilannetta sekä tutki kyseisten kivikkorantojen pohjaeläinkantoja. Kalankasvatustilastoalueesta itään Bockholmsstenarna alueella, kasvoi runsaslukuisesti rakkohaurua ja pohjaeläimistö oli monimuotoinen. Stora Remmargrundin näyteasemalla ei havaittu rakkohaurua ja pohjaeläimistön monimuotoisuus oli pienempi kuin toisella asemalla. Rakkolevävyöhykkeet ovat tärkeitä pohjaeläimistön suojapaikkoja ja esiintymishabitaatteja. Kartoitusten tulosten merkittävyyttä hankkeen ja Natura-alueiden suojeluarvojen kannalta arvioidaan Natura-arvioinnin yhteydessä. Natura-arvio laaditaan kevään 2024 aikana.

RATKAISU

Havsskog Ab:n Kaskisten kalanviljelyhankkeeseen (liite 1) sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnissa annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa. Merialueella sijaitseva kalankasvatustilasto, jossa kalan lisäkasvu on vähintään 1 000 000 kg/a (1 000 t/a), on mainittu YVA-lain liitteen 1 kohdassa 1 d, ja edellyttää siten aina YVA-menettelyä.

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Päätöksenteossa otetaan huomioon lisäksi hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Yksittäistapauksia koskevassa harkinnassa tulee huomioida erityisesti YVA-direktiivin 2011/52/EU liitteen II mukaiset hankkeet. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 (YVA-laki 3.3 §).

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja luonne

Hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat pääosin pintavesiin ravinnekuormituksen muodossa. Hankkeen koko (900 000 kg lisäkasvua vuodessa) on 90 % YVA-lain hankeluettelon mukaisesta hankkeesta (1 000 000 kg lisäkasvua vuodessa), joten hanke on kooltaan hyvin lähellä YVA-menettelyn mukaista hanketta. Hankkeesta aiheutuvaan kuormitukseen vaikuttaa erityisesti hankkeen koko, mutta vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat myös monet muut tekijät, kuten virtauksien vuosittaiset vaihtelut, vesistön nykytila ja sen sietokyky vastaanottaa lisäkuormitusta sekä luontoarvot. Koska hanke on kokoluokaltaan hyvin lähellä hankeluettelon rajaa ja kun huomioidaan merkittävyyteen liittyvät epävarmuustekijät, pitkällä aikavälillä hankkeesta aiheutuvia ympäristövaikutuksia voidaan laajuudeltaan ja laadultaan pitää hankeluettelon mukaisen hankkeen kaltaisina.

Vesienhoitoalueen tila

Kyse on kokoluokaltaan merkittävän kalankasvatushankkeen sijoittamisesta vesialueelle, jonka ekologinen tila on viimeisimmän luokittelun mukaan heikentynyt aiemmasta.

Huomioon otettavissa meren- ja vesienhoitosuunnitelmissa edellytetään vesien tilan heikkenemisen estämistä. Merenhoito- ja vesienhoitosuunnitelmien uusimpien seurantatietojen perusteella hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien vesistöalueiden vesien tila ei ole parantunut viime vuosina vaan se on paikoin heikentynyt, minkä vuoksi hankkeen ympäristövaikutusten on katsottava olevan merkittäviä meren- ja vesienhoidon hyvän tilatavoitteen saavuttamisen kannalta.

Kalankasvattamohankkeen suunnittelussa ja ympäristölupamenettelyssä on otettava huomioon, että Suomi on sitoutunut vesien parantamiseksi usean eri ohjelman mukaisiin vesiensuojelutavoitteisiin, mm. Itämeren suojeluohjelmaan. Yleisesti vesienhoidon ympäristötavoitteena on estää vesien tilan heikkeneminen sekä saavuttaa vesien hyvä tila. Erinomaisessa tilassa olevien vesien tilatavoite on erinomainen ja hyvässä tilassa olevien vähintään hyvä tila. Hyvää huonompien vesimuodostumien tilatavoitteena on hyvän tilan

saavuttaminen. Ekologisen tilan luokittelu tehdään ensisijaisesti biologisten laatutekijöiden perusteella (rannikkovesissä kasviplankton, makrolevät, pohjaeläimet). Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon myös veden laatutekijät (rannikkovesissä kokonaisravinteet, näkösyvyys) ja hydromorfologiset tekijät.

Vesienhoidon toimenpiteitä pidetään riittävinä, jos vesimuodostuman tila säilyy vähintään hyvänä, eikä hyvää huonommassa tilassa olevien vesimuodostumien veden laadun paraneminen esty. Vesimuodostuman hyvän tilan saavuttaminen vuoteen 2027 mennessä on EU:n jäsenvaltioita sitova tavoite vesipuitedirektiivissä säädetyin poikkeuksin. Tämä velvoite kohdistuu myös viranomaistoimintaan.

EU-tuomioistuin (EUTI) linjasi ns. Weser-tuomiossa (C-461/13), että vesienhoidon ympäristötavoitteet sitovat kansallista lupaharkintaa ja että vesimuodostuman tilan kiellettyä heikkenemistä on jo yhden laadullisen tekijän tilan huonontuminen. Tässä EUTI myös erikseen totesi, että vesipuitedirektiivin (VPD) heikentämiskielto on voimassa VPD:n luokituksista / kategorioista / teknisyyksistä / yksityiskohdista huolimatta, omana oikeudellisena velvoitteenaan, jota ei voi kiertää vetoamalla mihinkään VPD:n yksityiskohtaan. Näin ollen jo vesimuodostuman jonkin osan heikentäminen on Weser-tuomion perusteella kielletty.

Koska Havsskog Ab:n kalankasvatustiloshanke sijaitsee merialueella, jonka tila on hyvää huonommassa luokassa, tulisi ympäristönsuojelulain 20 § 1 kohdan (varovaisuusperiaatteen) mukaisesti kaikkea kuormitusta todennäköisesti lisäävää toimintaa tarkastella tarkoin, jotta voidaan varmistaa, ettei hanke ole ristiriidassa EU:n vesipuite- ja meristrategiadirektiivien kanssa, eikä hanke vaikeuta tai estä vesien- ja merenhoidon tavoitteiden toteutumista.

Hankkeen arvioitu kuormitus on samaa luokkaa kuin Kaskisten massateollisuuden voimassa oleva luparaja (43 800 kg typpeä ja 4 380 kg fosforia vuodessa). Hankkeesta alueelle aiheutuva kokonaiskuormitus olisi hakemuksessa esitettyjen laskelmien mukaa 13 % fosfori- ja 5,8 % typpikuormituksesta. Kasvatuskaudella laskennallisen päiväkuormituksen (25 kg P/vrk ja 225 kg N/vrk) osuus olisi vielä suurempi: fosforin kohdalla n. 26 % ja typen kohdalla n. 12 %. Osuutta voidaan pitää merkittävänä.

Kansallinen vesiviljelyn sijainninhajaussuunnitelma

Hanke sijoittuu alueelle, joka on kansallisessa vesiviljelyn sijainninhajaussuunnitelmassa vuonna 2014 arvioitu alueeksi, jolle kalankasvatuksen keskittäminen on nähty mahdolliseksi. Hyväksyttävän kasvatuksen määräksi oli sijainninhajaussuunnitelmassa kuitenkin arvioitu vain 400 000–600 000 kilogrammaa vuodessa. Havsskog Ab:n hankkeen tuotantomäärä ylittää hyväksyttävän kasvatusmäärän selvästi.

Kansallisessa vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelmassa (2014) uutta kalankasvatustuotantoa esitettiin ohjattavaksi merialueille, jotka ovat ekologiselta luokituksestaan vähintään hyvässä tilassa. Kalankasvatuksesta aiheutuvaa kuormitusta tulee vähentää erityisesti niillä alueilla, joilla ekologinen tila on hyvää huonompi tai tila uhkaa heikentyä kalankasvatuksen kuormituksen johdosta. Kansallinen sijainninhjaussuunnitelma antaa osaltaan viitteitä siitä, että kyseessä oleva hanke voi, sen koko, sijainti ja vesialueen tilan kehityssuunta huomioon ottaen, aiheuttaa sellaista ravinnerasitusta, jota vesiympäristön sietokykyyn nähden voidaan pitää ympäristövaikutuksiltaan merkittävänä.

Ranta- ja rannikkovesialueen toiminnot

Kasvatustarvikkeet viedään talvisäilytykseen ulkopuolisen toimijan tiloihin hankealueen ulkopuolelle. Kalojen verestyksestä ja mahdollisesta perkauksesta syntyvät jätevedet johdetaan kunnalliselle jätevedenpuhdistamolle käsiteltäväksi, jolloin toiminnoista aiheutuu välillisiä vesistövaikutuksia jätevedenpuhdistamon kuormituksen lisääntymisen kautta.

Luontovaikutukset

Kalankasvatusalueen sijainti Kristiinankaupungin saariston (SAC/SPA FI0800134) välittömässä läheisyydessä voi aiheuttaa merkittäviä ympäristövaikutuksia muiden alueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvien toimintojen kanssa. Hankkeesta aiheutuvilla vesistövaikutuksilla on välillisesti vaikutusta myös mm. hankkeen vaikutusalueen pohjaeliöihin, Natura-alueisiin, muuhun luonnonympäristöön sekä alueiden virkistyskäyttöön.

Hankealueen länsi- sekä eteläpuolella on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä linnustoalueita sekä Natura 2000-verkostoon kuuluvia alueita. Suunnitellun hankkeen vaikutukset alueisiin tulee arvioida riittävästi. Myös Merenkurkun saariston asema kansainvälisesti arvokkaana, ekologisesti tai biologisesti merkittävänä merialueena (EBSA, Ecologically or Biologically Signifiant Marine Areas) tulee ottaa huomioon.

Luonnonsuojeluyksikkö katsoo, että yhteisvaikutuksia ei hakemuksessa ole huomioitu kattavasti. Luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että vesimuodostuma on kuitenkin jo nykyisellään kuormittunut sekä haja-, että pistekuormituksen kautta. Merkittävä osa merenpohjan laajoista elinympäristöistä on heikossa tilassa ja ravinteisuuden lisääntymisestä kärsivät lajit ja luontotyytit vähenevät. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää, onko toiminnan vaikutusalueella suojeltuja ja uhanalaisia laji- ja luontotyyppisiä ja kuinka toiminta, yhteisvaikutukset huomioiden, näihin vaikuttavat.

Vaikutukset virkistyskäyttöön

Läheiset rannikko- ja saaristoympäristöt ovat vapaa-ajanvieton ja virkistyskäytön kannalta tärkeitä alueita. Lähimmillään noin 1 km kalankasvatuspaikasta sijaitsee asutusta tai vapaa-ajan asututusta. Hanke voi vaikuttaa lähialueen virkistyskäyttöön mm. vesistön ravinnepitoisuuden kasvun, rantojen limoittumisen, lisääntyvän melun ja alusliikenteen kautta, ja myös muuttamalla merimaisemaa ja vaikuttamalla siten negatiivisesti maisemakokemukseen ja virkistyskäyttöön, mikä voi vähentää alueen houkuttelevuutta matkailijoille ja paikallisille asukkaille.

Haittojen lieventämistoimenpiteet

Aineistossa ei ole esitetty haittojen lieventämistoimenpiteitä. Toiminnasta laaditaan Natura-arviointi.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Vesimuodostumia kuormittavat nykyisin mm. olemassa olevat kalankasvatusyksiköt, Kristiinankaupungin jätevedenpuhdistamo sekä Kristiinankaupungin Karhusaaren teollisuusalueella sijaitsevat toiminnot. Kun huomioidaan vesienhoitosuunnitelman tavoitteet, vesimuodostuman nykyinen tila, hankkeen eri toiminnoista ja vesimuodostuman nykyisistä pistekuormittajista aiheutuva ravinnekuormitus, eri hankkeiden pitkäaikaisista yhteisvaikutuksista saattaa aiheutua laadultaan sen kaltaisia veden laatuun ja rehevöitymiseen kohdistuvia vaikutuksia, että niitä on tarpeen arvioida tarkemmin. Suorien vesistövaikutusten lisäksi yhteisvaikutuksista saattaa aiheutua välillisiä vaikutuksia läheisten Natura 2000 –alueiden suojeluperusteisiin ja merenpohjan luontoarvoihin.

Pitkäaikaisvaikutuksia arvioidessa on varovaisuusperiaatetta noudattaen huomioitava myös Metsä Board Oy:n suunnitteilla oleva kartonkitehdas, läheisille merialueille suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot ja Kaskisten sataman suunnitelmat laituri- ja kenttäalueiden laajennuksesta, syväväylän ruoppaamisesta ja alusliikenteen kasvusta.

Yhteenveto

Hankkeesta todennäköisesti aiheutuu laadultaan ja laajuudeltaan, yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVA-lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja saman pykälän 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, kun otetaan huomioon suunnitellun kalankasvatuslaitoksen huomattavan suuri koko, toiminnan jatkuva luonne ja ravinnekuormituksen yhteisvaikutukset sekä vesimuodostumien hyvästä tyydyttävään heikentynyt ekologinen tila. Hankkeesta aiheutuu lisäksi vaikutuksia mm. merenpohjan luontoarvoihin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, linnustoon ja liikenteeseen. Hankkeeseen on siten tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Arvioinnissa on huomioitu eri viranomaisten näkemys ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeesta sekä KHO:n vuosikirjapäätös 3339/2023.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

YVA-lain 31 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusoikeus on päätöksen liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 37 § 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Virve Kustula ja ratkaissut yksikönpäällikkö Anne Polso.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla 30 päivän ajan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Kaskisten, Kristiinankaupungin sekä Närpiön kaupungeille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan ympäristöhallinnon verkkopalvelussa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/etela-pohjanmaa.

JAKELU

Havsskog Ab (saantitodistuksin)

Sähköisesti:

Kaskisten kaupunki

Kristiinankaupunki

Länsirannikon ympäristöyksikkö

Metsähallitus

Närpiön kaupunki

Pohjanmaan liitto

Varsinais-Suomen ELY-keskus

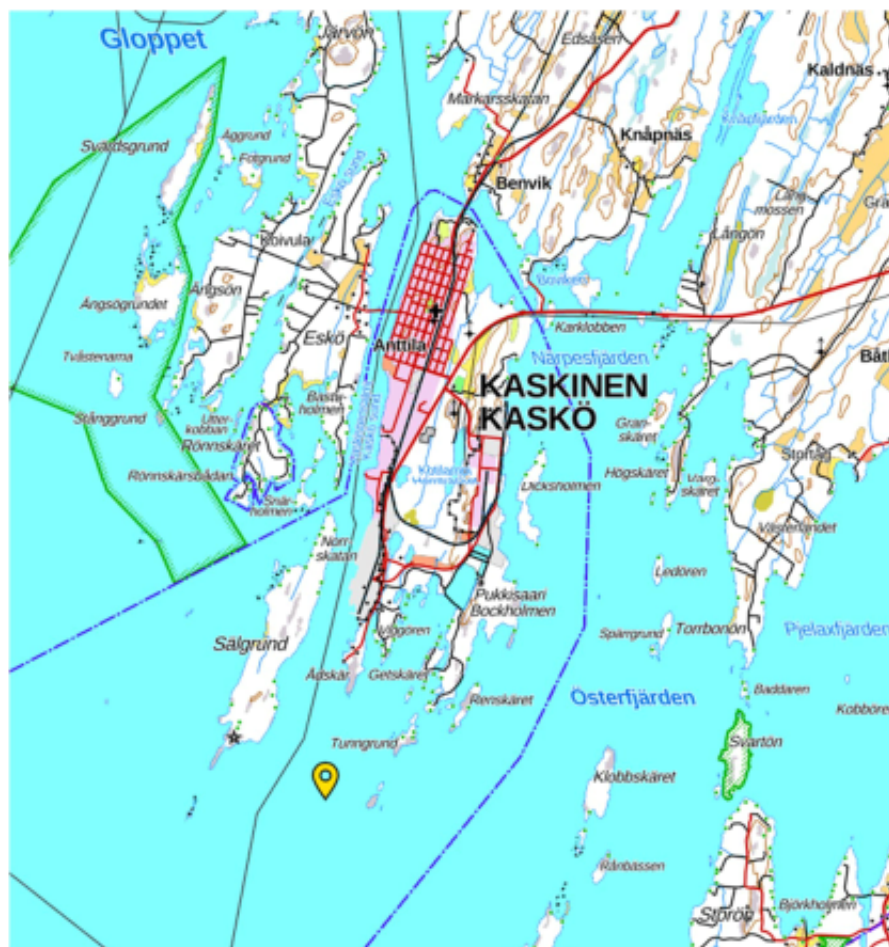
Väylävirasto

LIITE 1

Hankealueen kartta

LIITE 2

Valitusosoitus

Tämä asiakirja EPOELY/2631/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2631/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kustula Virve 09.02.2024 11:18

Ratkaisija Polso Anne 09.02.2024 12:25

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi seitsemäntenä päivänä päätökseen merkitystä postinjättöpäivästä, ellei muuta näytetä. Milloin päätös on lähetetty sähköisenä viestinä vastaanottajan suostumuksella, se katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos kyseessä on yleistiedoksianto tai julkinen kuulutus, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen/kuulutuksen julkaisemisesta.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot;
- se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite);
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut; ja
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja. Jollei hallintotuomioistuin toisin määrää, valtakirjaa ei tarvitse esittää, jos: 1) päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa; 2) asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä

tai tuomioistuimessa; 3) valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa Vaasan hallinto-oikeudelle. Valitus liitteineen voidaan toimittaa perille henkilökohtaisesti, postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valituksen voi tehdä Vaasan hallinto-oikeuteen myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopio, sähköposti, sähköinen asiointipalvelu) toimitettavan valituksen tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Valituksen ja liitteiden lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Suljetussa laitoksessa oleva voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle ja tämän on toimitettava valitus viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) 1 §:n mukainen maksu on tällä hetkellä 270 euroa.

Linkki tuomioistuinmaksulakiin: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Ajantasaista tietoa oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Vaasan hallinto-oikeus

Käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, Vaasa, 4. krs
Postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
Puhelin:	Kirjaamo 029 56 42780
Puhelinvaihde:	029 56 42611
Faksi:	029 56 42760
Sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
Aukioloaika:	ma-pe klo 8.00–16.15

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>